

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט מוחמד עלי

המבקשות

1. הקטינה פלונית
 2. אמה של פלונית
- ע"י עו"ד אוהד רוזן

נגד

המשיבות

1. Twitter Inc.
 2. Twitter International Unlimited Company
- ע"י עו"ד דוד זילר ואפרי ברקוביץ

החלטה

לפניי בקשת המשיבות לכפירה בסמכות מכוח המצאה מחוץ לתחום המדינה לפי תקנה 168 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.

בקשת האישור בתמצית

1. במוקד ההליך בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה ביום 23.3.2023 נגד המשיבות אשר מפעילות את הפלטפורמה האינטרנטית החברתית "X", שלאחרונה נקראה "Twitter" (להלן לשם הנוחות בהתאמה: **הפלטפורמה ו- טוויטר**). המבקשת 1 הינה קטינה (להלן: **הקטינה**) ובתה של המבקשת 2.

2. על פי הנטען בבקשת האישור, המשיבות אוספות ושומרות מידע אישי ופרטי על המשתמשים בפלטפורמת טוויטר, לרבות משתמשים שהם קטינים ואשר המשיבות נחשפות לעובדה שהם קטינים, זאת משום שהמשתמשים הקטינים מזינים את גילם במהלך ההרשמה. לטענת המבקשות המידע שנאסף הוא רב מאוד וכולל נתוני מיקום, תחומי עניין, עמדות פוליטיות, מידע על רכישות, כינויים, פרטי קשר, גיל, ופעילות שבוצעה ברשת. עוד נטען כי המשיבות אינן מסתפקות אך באיסוף המידע האישי על הקטינים, אלא שהן משתמשות בו לצרכים מסחריים ובפרט כדי לאפשר למשתמשים עסקיים לכוון את פרסומיהם בצורה ייעודית לקבוצות גיל מסוימות, ביניהן כאלה הכוללות קטינים בני 13 עד 18. המבקשות פירטו בבקשה סוגים של פרסומות שהוצגו באופן ייעודי לקטינה. לטענת המבקשות, המשיבות עושות פעולות אלו ללא הסכמה מדעת כנדרש בדין, וללא עמידה בהוראות הדין העוסקות באיסוף מידע ושמירתו במאגר מידע. עוד נטען כי המשיבות מציגות

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

לקטינים המשתמשים בטוויטר, פרסומות אשר הדין אוסר במפורש להציג לקטינים, וביניהן פרסומות לשיטות הרזיה מסוכנות, הגרלות שונות, רכישת מטבעות דיגיטליים, פרסומות המעודדות נטילת הלוואות ועוד.

3. בקשת האישור נסמכת על מספר עילות מהדין הישראלי וכוללת הפרת דיני הגנת הצרכן, הפרת חובה חקוקה רשלנות, עילה חוזית ועשיית עושר ולא במשפט. בבקשת האישור הוגדרה הקבוצה בשמה מבוקש לנהל את ההליך הייצוגי כלהלן: **"כל תושבי ואזרחי ישראל אשר במועד כלשהו שבין שבע שנים עובר להגשת בקשת אישור זו ועד לאישורה, היו רשומים לרשת החברתית Twitter בהיותם קטינים"**.

הבקשה הנוכחית

4. מספר ימים לאחר הגשת בקשת האישור הגישו המבקשות בקשה לקביעת דרך ביצוע המצאה מחוץ לתחום המדינה (להלן: **בקשת ההמצאה**), זאת בהתאם לתקנה 167(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: **התקנות או התקנות החדשות**). בבקשה נטען כי התובענה מבוססת על נזק שנגרם לקטינה וליתר חברי הקבוצה בישראל כתוצאה מהתנהגותן של המשיבות, בנסיבות שבהן היה על המשיבות לצפות כי הנזק ייגרם בישראל. עוד נטען כי המשיבות עוסקות בסחר בין לאומי ובמתן שירותים בין לאומיים בהיקף משמעותי. על כן, המבקשות סברו כי מתקיימות עילות המצאה לפי תקנות 166(5) ו-9 לתקנות. בהחלטתי מאותו יום הוריתי למבקשות להמציא למשיבות את כתבי בית דין ומסמכים נוספים שפורטו באותה החלטה בצירוף תרגום לאנגלית.

5. ביום 19.9.2023 הגישו המשיבות את הבקשה שלפניי בה ביקשו כי בית המשפט יקבע כי לא רכש סמכות לדון בבקשת האישור ובתובענה, ובהתאם לכך לבטל את ההיתר שניתן למבקשות להמציא את המסמכים למשיבות מחוץ לתחום (להלן: **בקשת הכפירה בסמכות**). בבקשה העלו המשיבות מספר טענות ולהלן אסקור את תמציתן:

ראשית, נטען כי בקשת האישור לא מגלה עילת תביעה, זאת משום שתנאי השימוש של הפלטפורמה, אשר בקשת האישור מתבססת עליהם, כוללים תניית ברירת דין זר, בעוד שבקשת האישור מבוססת על הדין הישראלי בלבד. נטען כי הילוך זה נעשה בניגוד להלכה שנקבעה ברע"א 5860/16 בן חמו נ' Facebook (31.5.2018) (להלן: **הלכת פייסבוק**), בה נקבע כי יש לאכוף תניית ברירת דין זר בהסכם בין חברה זרה לבין משתמשים בישראל, וכי תניה כזו לא מהווה תנאי מקפח.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

בגדר מקבץ זה של טענות, המשיבות טוענות שאין לקבל את גישת המבקשות, לפיה – כך שוקפה הטענה על ידי המשיבות – אין תחולה לתנאי השימוש משום שהקטינה הצטרפה לתנאי השירות ללא הסכמת אפוטרופוסה, ולפיכך פעולה זו חסרת תוקף משפטי ומכאן שלא חלים תנאי השימוש. המשיבות מוסיפות בהקשר זה וטוענות מספר טענות: (א) כי המבקשות מנועות ומושקות מלטעון שההסכם נעדר תוקף בעודן טוענות כי ההסכם תקף, ועל בסיסו הן אף טוענות לעילות תביעה חוזיות; (ב) כי הסכמת הורה אינה תנאי לתוקפה של פעולה משפטית של קטין בהתאם לסעיף 4 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, התשכ"ב-1962 (להלן: **חוק הכשרות**), והיעדרה לא פוגם בתקפותה; (ג) אין טענה של המבקשת 2 בתצהירה כי לא הסכימה להתקשרות הקטינה בהסכם תנאי השימוש, וגם אין טענה כזו ביחס לחברי הקבוצה הנטענת; ואף זאת: מתצהיר המבקשת 2 עולה כי היא ידעה שהקטינה רשומה ומשתמשת בטוויטר ובהתנהגותה אף הביעה הסכמה לכך; (ד) נטען כי לפי סעיף 5 לחוק הכשרות המבקשת 2 יכולה הייתה לבטל את התקשרות הקטינה בתוך 30 ימים, אך היא לא עשתה כן, ולא טענה בתצהירה כי עשתה כן. כן נטען כי בכל מקרה עניינו נופל בגדרי סעיף 6 לחוק הכשרות באשר ההצטרפות לפלטפורמה היא בגדר פעולה שדרכם של קטינים בגילה של הקטינה לעשות. המשיבות הדגישו כי המבקשות לא טענו שתניית הדין הזר מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, ולא בכדי, לאור הלכת פייסבוק.

שנית, נטען כי הבקשה לאישור לא כוללת את הפרטים הבסיסיים ביותר הנדרשים כגון הוכחה שהקטינה נרשמה לפלטפורמה, תחת איזה שם משתמש, וכן לא הראתה כי הפרסומות הנטענות הוצגו למבקשת בפרופיל שלה.

שלישית, נטען כי אין יריבות בין המבקשות לבין המשיבה 2, זאת משום שהקטינה לא קיבלה שירותים מהמשיבה 2 על פי הנטען בבקשה, והחל משנת 2020 שירותי טוויטר בישראל ניתנים על ידי המשיבה 1 ולא על ידי המשיבה 2.

רביעית, נטען כי בכל מקרה לא בוצעה המצאה כדין שכן במסמכים שנמסרו למשיבות לא נכללו התצהיר לתמיכה בבקשה לקביעת דרך ההמצאה וייפוי הכח.

6. בתשובתן לבקשת הכפירה, המבקשות ביקשו לדחות את הבקשה. המבקשות טענו כי המשיבות מנסות להדוף את התביעה על סיפה בשלב מקדמי, משום שאין להן הגנה טובה לגוף העניין. נטען כי הקטינה היא ישראלית, תובעת בשם ציבור ישראלי, נגד משיבות שמפעילות פלטפורמה אינטרנטית בישראל, בשפה העברית, הפונה לקהל הישראלי. בהינתן אלה, טוענות המבקשות, אין להעלות על הדעת שבית משפט ישראלי לא יוכל לרכוש סמכות. בתוך כך נטען כי מתקיימות שורה של עילות להמצאת הבקשה, וכי הרף הנדרש לצורך הוכחת עילות אלה בשלב זה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

הוא נמוך; וכן כי ההליך מעורר שאלות משפטיות כבדות משקל; וכי הפרוים במדינת ישראל הוא הפרוים הנאות לדון בתביעה.

המבקשות הוסיפו וטענו מספר טענות ובתוך כך התייחסו לנטען על ידי המשיבות.

ראשית, נטען כי השלב הדיוני לדון בשאלת תחולת הדין הוא בשלב בירור הבקשה ולא בשלב ההמצאה. לגופם של דברים נטען כי גישת המשיבות כי יש תחולה לתניית דין זר לפיה הדין החל הוא של מדינת קליפורניה, היא שגויה. זאת משום שתניית הדין הזר בטלה וחסרת תוקף בשים לב לכך שהיא מבקשת להתנות על הוראות דין קוגנטיות – חוק הגנת הצרכן וכן חוק הכשרות. המבקשות ציינו כי טענתן היא כי רק תניית הדין הזר היא חסרת תוקף ולא כי החוזה בכללותו חסר תוקף. כמו כן נטען כי יש לדחות את הטענה לפיה המשיבה 2 לא הודיעה על רצונה לבטל את התניה, שכן בבקשת האישור נטען מפורשות שתניית הדין הזר בטלה ומבוטלת.

שנית, המבקשות טענו כי אין לקבל את הגישה הגורפת לפיה יש לקיים את תניית הדין הזר בהתאם למה שנקבע בהלכת פייסבוק, משום שבפועל הודגש בפסיקה כי הקביעה בעניין פייסבוק נובעת מנסיבות המקרה הספציפי. המבקשות טענו, בניגוד לנטען על ידי המשיבות, כי הן כן טענו שתניית הדין הזר היא מקפחת בחוזה אחיד, וכן הוסיפו כי בכל מקרה המדובר בטענה שהיא מטבעה טענת תגובה לטענת הגנה ולכן מקומה הגאומטרי אינו בבקשת האישור. כן ציינו המבקשות כי על פי הפסיקה, לצורך דיון בשאלת הסמכות על בית המשפט להניח כי תניית ברירת הדין הזר היא תנייה מקפחת שדינה בטלות.

שלישית, לשיטת המבקשות, טענת המשיבות לגבי אי-צירוף שם המשתמש של הקטינה הינה תמוהה ואינה קשורה לסמכות השיפוט, וכי ככל שנדרשים פרטים נוספים למשיבות הם יומצאו בהליכי גילוי מסמכים. כן נטען כי המדובר בטענה מיתממת שכן המשיבות יכולות לדעת בקלות מה שם המשתמש של המבקשת לפי שמה ומספר תעודת הזהות שלה.

רביעית, לגבי הטענה להיעדר יריבות מול המשיבה 2, נטען כי המדובר בטענה עובדתית שהעלו המשיבות מבלי לתמוך אותה בתצהיר. זאת ועוד, נטען שהמשיבות לא טענו כי השאלות העובדתיות והמשפטיות לגבי כל אחת מן המשיבות הן שונות, ולדין התובע הייצוגי רשאי לייצג את תת-הקבוצה שהתקשרה עם המשיבה 1 או עם המשיבה 2, ובכל מקרה יש אפשרות לבית המשפט להוספת תובע מייצג נוסף.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

לבסוף, באשר לאי-צירוף תצהיר וייפוי כוח – נטען כי אין חובה לתרגם ולהמציא ייפוי כוח; ואשר לתצהיר נטען כי בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 26.3.2023, כלל לא נדרש לתרגמו, אך לאור הטענה כי מדובר בעניין טכני צירפו אותו המבקשות לתשובתן.

7. בתגובת המשיבות לתשובת המבקשות, שהוגשה לאחר קבלת אישור, נטענו מספר טענות: כי המבקשות העלו בתשובה עילות המצאה חדשות שכלל לא נכללו בבקשת ההמצאה; כי טענת המבקשות לפיה תניית הדין הזר מקפחת היא בבחינת הרחבת חזית, זאת בשונה מתניית השיפוט שנטען כי היא מקפחת; וכי יש לדחות את הטענות לפיו המדובר בטענת תגובה לטענת הגנה. המשיבות הדגישו כי לגישתן יש לדון בטענה כי תניית הדין מקפחת כבר עתה ולא להותיר את הדין בה לשלב הדין בבקשת האישור. המשיבות הוסיפו וטענו כי יש לדחות גם את הטענה לפיה תניית הדין הזר בטלה משום שהיא מנוגדת לחוק הגנת הצרכן. נטען כי הטענה היא בבחינת הרחבת חזית ואין לה עיגון בפסיקה המחייבת. לבסוף המשיבות שבו וטענו כי לא בוצעה המצאה כדין לאור העובדה שהתצהיר וייפוי הכוח לא הומצאו למשיבות בהתאם להחלטת ההמצאה, אלא "הוגנבו" לתשובת המבקשות.

דיון והכרעה

8. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים ביום 11.2.2024, ושבתתי ועיינתי בכתבי הטענות, הגעתי לכלל מסקנה כי דין בבקשת המשיבות להידחות. נימוקיי יובאו להלן.

המסגרת הנורמטיבית

9. תקנה 166 לתקנות קובעת כי בעל דין רשאי להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה בהתקיים אחת או יותר מאחת עשרה עילות ההמצאה המנויות בתקנה, וזו לשון התקנה:

"בעל דין רשאי להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה בהתקיים אחד מאלה ובכפוף לתקנות 167 ו-168:

- (1) נקבע בחיקוק שמבחינה בין-לאומית בית משפט בישראל מוסמך לדון בהליך פלוני או אם הוסכם בין בעלי הדין על סמכות כאמור;
- (2) מבוקש סעד נגד אדם שמקום מושבו הוא בתחום המדינה;
- (3) נושא התובענה הוא מקרקעין המצויים בתחום המדינה;
- (4) התובענה היא בקשר לחוזה, ומתקיים אחד מהמקרים האלה: (א) החוזה, כולו או מקצתו, נעשה או הופר בתחום המדינה או שנשללה האפשרות לקיימו בתחומה; (ב) על החוזה חלים דיני מדינת ישראל;

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

- (א4) התובענה מבוססת על מעשה או על מחדל שאירע בתחום המדינה;
- (5) התובענה מבוססת על נזק שנגרם לתובע בישראל ממוצר, משירות או מהתנהגות של הנתבע, ובלבד שהנתבע יכול היה לצפות שהנזק ייגרם בישראל וכן ושהנתבע, או אדם קשור לו, עוסק בסחר בין-לאומי או במתן שירותים בין-לאומיים בהיקף משמעותי; לעניין זה, "אדם קשור" – אם הנתבע הוא תאגיד, כל אחד מאלה: (1) אדם השולט בתאגיד; (2) תאגיד הנשלט בידי אדם כאמור בפסקה (1); (3) תאגיד הנשלט בידי מי מהאמורים בפסקאות (1) ו-(2);
- (6) מבוקש צו מניעה לגבי דבר הנעשה או עומד להיעשות בתחום המדינה, או מבוקש למנוע או להסיר מטרד בתחום המדינה, בין אם מבוקשים דמי נזק בקשר לכך ובין אם לאו;
- (7) מבוקש לאכוף פסק-חוץ, כהגדרתו בחוק אכיפת פסקי-חוץ, או פסק בוררות חוץ כהגדרתו בחוק הבוררות או מבוקש להכיר בהם;
- (8) מבוקש שלא לאכוף פסק בוררות חוץ, כהגדרתו בחוק הבוררות, שניתן נגד תושב ישראל, אם שוכנע בית המשפט כי אין למבקש אפשרות לזכות בדין צדק בבית המשפט של המדינה שבה ניתן הפסק;
- (9) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש או נכון בתביעה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר;
- (10) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין בתובענה שלגבי אחת מעילותיה באותה תובענה נגדו יש זיקה מהזיקות המפורטות בתקנה זו."

10. תקנה 167 לתקנות מסדירה את הליך ההמצאה מחוץ למדינה ותקנה 168 לתקנות מסדירה את הדרך בה ניתן לכפור בסמכות. תקנה 167 לתקנות קובעת כלהלן:

"(א) בעל דין המעוניין להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, יגיש בקשה בכתב לשם קביעת דרך ביצוע ההמצאה; בתצהיר התומך בבקשה יפורטו העובדות המבססות את עילת התביעה, העובדות המבססות את עילת ההמצאה מחוץ לתחום המדינה ופירוט המקום שבו נמצא הנמען או ייתכן שנמצא.

(ב) בית המשפט יורה על דרך ביצוע ההמצאה, לרבות הגשת כתבי הטענות, והוא רשאי להורות שבנסיבות העניין אין להמציא את המסמכים מחוץ לתחום המדינה."

ואילו תקנה 168 דנה בדרך בה ניתן לכפור בסמכות וקובעת כלהלן:

"הומצא לבעל דין כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לכפור בסמכות בית המשפט לדון בתובענה או לטעון כי הפורום הישראלי אינו הפורום הנאות לדון בתובענה; רצה הנתבע לכפור או לטעון כאמור, יגיש בקשה בכתב לא יאוחר מהמועד הקבוע להגשת כתב ההגנה; עשה כן, יימנה המועד להגשת כתב הגנה מיום החלטה בבקשה."

11. ההסדר הקבוע בתקנות, החליף את תקנה 500 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: **התקנות הישנות**), אשר קבעה כי בעל דין המעוניין לפתוח בהליך נגד נתבע שנמצא מחוץ

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

לתחום השיפוט של מדינת ישראל, נדרש לבקש מבית המשפט היתר להמצאת כתבי בית-דין מחוץ לתחום, מכוח אחת מעילות ההמצאה המנויות בתקנה. על פי הפסיקה שניתנה על בסיס התקנות הישנות, מי שמבקש להמציא כתב טענות אל מחוץ לתחום עליו לצלוח שלושה שלבים עיקריים: בשלב הראשון על מבקש ההיתר לשכנע כי יש בידיו "תביעה הראויה לטיעון" בנוגע לעילת ההמצאה (שהייתה מנויה בתקנה 500 לתקנות הישנות וכיום בתקנה 166 לתקנות). בשלב השני מבקש ההיתר נדרש להראות כי מתעוררת "שאלה רצינית" שיש לדון בה, זאת לגופה של עילת התביעה עצמה. בשלב השלישי, על מבקש ההיתר לשכנע את בית משפט להפעיל את שיקול דעתו לטובתו, בין השאר על ידי שכנוע בית המשפט כי קיימת הצדקה להכפיף את הנתבע הזר לדיון בארץ, כאשר השיקול המרכזי הוא נאותות הפרוים הישראלי (רע"א 4199/20 הצלחה לקידום חברה הוגנת (ע"ר) נ' Chi Mei Corporation, פסקה 12 (15.8.2021) (להלן: עניין הצלחה); ע"א 9725/05 אשבורן חברה לסוכנויות ומסחר בע"מ נ' CAE Electronics Ltd, פסקה 7 (4.9.2007) (להלן: עניין אשבורן); רע"א 1739/17 Michael Flacks נ' Stephen Bisk, פסקה 24 (31.12.2017)).

12. בתקנות החדשות אין עוד צורך בקבלת היתר המצאה אל מחוץ לתחום המדינה, והרשות להמציא את כתבי הטענות אל מחוץ לתחום היא לכאורה ברירת מחדל. לפיכך, בכפוף לקיומה של עילת המצאה, נדרש התובע להגיש בקשה רק כדי לקבוע את דרך ביצוע ההמצאה (רע"א 6866/21 Airbnb Payments UK Ltd נ' קולוף (16.8.2022)). המשמעות לגבי השוני בין המצב לפי התקנות לעומת התקנות הישנות, אם בכלל, לא לובנה באופן מספיק. בפסיקה הובעה הדעה כי ההסדר על פי התקנות החדשות מותיר את עיקרי המצב הקיים על כנו (רע"א 8854/22 The Dow Chemicals Company נ' סוכנויות יעקבזון בע"מ (27.3.2023) (להלן: עניין סוכנויות יעקבזון); ראו גם דברי ההסבר לתקנות החדשות, בעמוד 52-53).

לעמדת, הגם שיש אחיזה לדעה שיש להיצמד למתכון הבדיקה בשלבים, שהיה נהוג בעידן תקנה 500 לתקנות הישנות, לא ניתן להתעלם מנקודת המוצא השונה בין ההסדר שהיה קבוע בתקנה 500 לתקנות הישנות לבין ההסדר הקבוע בתקנה 166 לתקנות החדשות. כאמור, בעוד שלפי תקנה 500 לתקנות הישנות היה נדרש לקבל היתר המצאה לצורך המצאת כתב בית דין לבעל הדין מחוץ לישראל, לפי המשטר בתקנות החדשות היתר לא נדרש אלא ברירת המחדל היא המצאת כתב הטענות בכפוף לקיומה של עילת המצאה, וכל שבית המשפט נדרש לקבוע בשלב הראשון הוא דרך ההמצאה. נקודת מוצא זו עשויה ליצור הבדלים בין המצב הקודם למצב הנוכחי, כך למשל ההסדר החדש עשוי להשליך על הקביעה לפיה כל ספק ביחס לשאלה אם העניין נופל בגדר תקנה 500 לתקנות הישנות יפעל לטובת הנתבע (רע"א 6970/18 Booking com B.V נ' לב, פסקה 8

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

13.11.2019); יואל זוסמן **סדרי הדין האזרחי** 240-242 (1995)); כך גם עשויה להיות השפעה על מידת הנטל המוטל על המבקש להוכיח את קיום התנאים להמצאה.

13. לא יכולה להיות מחלוקת כי מנתוני המקרה שלפנינו עולה שמתקיימים השלב הראשון והשלישי הנדרשים לצורך ההמצאה, כלומר כי בידי המבקשות "תביעה ראויה לטיעון" בכל הנוגע לעילת ההמצאה, וכי בית המשפט הישראלי עשוי להיות הפורום הנאות לבירור התובענה. לפיכך נדון בשלבים אלו בקצרה.

בבקשה לקביעת דרך ההמצאה טענו המבקשות לקיומן של שתי חלופות מבין אלו המנויות בתקנה 166 לתקנות – תקנות משנה 5 ו-9. החלופה הקבועה בתקנת משנה 9 לתקנות לא יכולה לכוון עילת המצאה בנסיבות המקרה שלפנינו. זאת משום, שלפי חלופה זו בעל דין רשאי להמציא כתב טענות מחוץ לתחום המדינה, במקרה בו "**האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש או נכון בתביעה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר**". עילת המצאה זו עוסקת במצב בו מתנהלת תביעה נגד בעל דין בישראל ובעל דין נוסף שאינו בישראל, הוא בעל דין דרוש או נכון באותה תביעה, ולא כך המצב בענייננו (להרחבה ראו: רע"א 8066/22 פיוביץ' נ' עוה"ד ליאור דגן, נאמן לנכסי החייב, פסקה 32 לפסק דינו של השופט גרוסקופף (2023)).

החלופה הקבועה בתקנת משנה 5 לתקנות מקימה עילת המצאה במקרה בו "**התובענה מבוססת על נזק שנגרם לתובע בישראל ממוצר, משירות או מהתנהגות של התובע, ובלבד שהנתבע יכול היה לצפות שהנזק ייגרם בישראל וכן ושהנתבע, או אדם קשור לו, עוסק בסחר בין-לאומי או במתן שירותים בין-לאומיים בהיקף משמעותי**". כל כולה של הבקשה מושא הליך זה עוסקת בפיצוי בגין נזק שנטען שנגרם לקטינה וכן לקבוצת תובעים פוטנציאליים ישראליים, שלטענתם נפגעו משירות שמסופק על ידי המשיבות או מהתנהגותן בכל הקשור בניחול הפלטפורמה האינטרנטית. השירות של המשיבות מסופק גם לתושבי ישראל ולא יכולה להיות מחלוקת של ממש כי הן יכלו לצפות שהנזק כתוצאה מפעילותן בשוק הישראלי, ייגרם מישראל. גם לא יכולה להיות מחלוקת כי המשיבות עוסקות במתן שירותים בין לאומיים בהיקף משמעותי (השוו למקרים המובאים בסעיף 15 לתשובת המבקשות לבקשת הכפירה).

די בקיומה של עילה אחת ולפיכך אינני רואה לדון ביתר העילות שצוינו לראשונה במסגרת תשובת המבקשות לבקשת הכפירה בסמכות.

אשר לנאותות הפורום – דומה כי לבית המשפט בישראל יש עניין אמיתי לדון בתביעה וזיקות רבות מוליכות לקביעה כי בית המשפט בישראל הוא פורום נאות; וכך גם הציפיות של

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

הצדדים, שכן המשיבות לא יכולות לשלוח את זרועותיהן לרחבי העולם ולטעון כי יש להתדיין במקום שייקבע על ידם מראש (רע"א 2737/08 **ארבל נ' Tui Ag** (29.1.2009)).

14. טענתן העיקרית של המשיבות נוגעת לשלב השני של הבדיקה, כלומר לשאלה אם עילת התביעה לגופה מעוררת שאלה רצינית שיש לדון בה. בבסיס הטענה העובדה כי תנאי השימוש של הפלטפורמה כוללים תניית ברירת דין זר, שקובעת שהדין החל הוא הדין בקליפורניה, בעוד שבקשת האישור מבוססת על הדין הישראלי בלבד, וממילא לא נתמכת בחוות הדעת להוכחת הדין בקליפורניה.

15. המשיבות העלו טיעון סדור ומפורט באשר לטענתן כי הבקשה נעדרת עילת תביעה. לעמדתן, בשלב זה של בירור שאלת ההמצאה, אין להיכנס לקרביה וקרעיה של העילה לגופה שכן ראוי להותיר את הדיון בה בהמשך, וזאת ממספר טעמים.

ראשית, אכן, משמעותה האופרטיבית של דחיית בקשת המשיבות היא אישור הפעלת הריבונות של ישראל – בתוך תחומי מדינה אחרת, והדבר עשוי להיחשב לכדי פגיעה בריבונות של מדינה זרה (רע"א 415/13 **Hecht נ' שפירא** (10.4.2013)). ברם, בנסיבות המקרה שלפנינו אין המדובר בגוף מסחרי שהתקשר בעסקה מזדמנת שיש לה זיקה לישראל, אלא במקרה של גוף מסחרי בינלאומי שפועל ברחבי תבל וניתן להעריך ששייכותו לריבון אחר אינה כה הדוקה. בהינתן מצב דברים זה ובהינתן שינוי נקודת המוצא שבתקנה 166 לתקנות החדשות לעומת תקנה 500 לתקנות הישנות – יש להציב את שיקול הפגיעה בריבונות במקומו הראוי (ראו והשוו: עניין **הצלחה**; רע"א 6403/14 **מזור נ' Whirlpool** (7.1.2015); ע"א 4601/02 **ראדא נ' Bodstray**, פ"ד נח(2) 465 (2004); עניין **אשבורן**).

שנית, הבירור בשלב זה מתמקד בשאלה אם עילת התביעה לגופה, מעוררת "שאלה רצינית שיש לדון בה". משוכה זו נועדה לערוך מיון ראשוני כדי להבטיח שלא מדובר בתביעת סרק או תביעה טורדנית (עניין **סוכניות יעקבזון**, פסקה 28; עניין **אשבורן**, פסקה 7) ובהתאם לכך רף ההוכחה הנדרש הוא "קל למדי" (רע"א 6403/14 **שירות מזור א' לתקון ושפוף מוצרי חשמל ביתיים בע"מ נ' Whirlpool Eurpe S.R.L. Italy**, פסקה 15 (7.1.2015)). מעיון בטענות המבקשות בבקשת האישור לא ניתן לומר כי המדובר בתביעת סרק או תביעה טורדנית. בקשת האישור מעמידה לדיון שאלה רצינית הנוגעת לטענות לגבי האופן בו המשיבות אוגרות ומשתמשות במידע שברשותן, אותן היא משיגות במהלך הרישום לפלטפורמה, לצורך קידום מכירות ייעודי לאוכלוסיות שונות תוך כדי חשיפתם של קטינים לתכני שיווק אשר יש בהם – כך לפי הנטען – הפרה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

של הדין. זוהי סוגיה רצינית שראויה לדיון, בפרט לאור העובדה כי המדובר בהליך ייצוגי ששם לנגד עיניו תכליות של מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים; ואכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו (ראו סעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006).

שלישית, הדיון בטענות המפורטות של המשיבות לגבי העילה בשלב זה, מהווה עריכת בירור מקדמי בטענות, לפני שהצדדים באו בשערו של בית המשפט; בבחינת ההקדמה למבוא. לעמדתי, אין זה ראוי לערוך בירור בשלב מקדמי זה ויש להותיר אותו לאחר שהצדדים חוצים את המפתן והסכסוך נכנס לשעריה של ישראל. הדבר עולה בקנה אחד עם הדרישה המקלה הנדרשת בהליך זה. זאת ועוד, כניסה לשערי בית המשפט בישראל, מעמידה כלים דיוניים שיכול ויהיה ניתן לעשות בהם שימוש, כגון סילוק על הסף במקרה המתאים, אפשרות תיקון הבקשה ועוד. בתמיכה לטענתן כי יש לדון בטענות לגבי העילה כבר בשלב זה, הפנו המשיבות למספר החלטות בהן ראה בית המשפט להקדים דיון בשאלת ברירת הדין. ואולם, עיון בהחלטות אליהן הפנו המשיבות מלמד כי כולן (למעט אחת) הן החלטות שניתנו במסגרת בקשה לסילוק על הסף ולא במסגרת הדיון בשאלת ההמצאה (כך למשל: ת"צ (מחוזי ת"א) 44775-02-16 **כהן נ' טאואר סמיקונדקטור בע"מ** (7.11.2017); ת"צ (מחוזי ת"א) 20020-09-19 **הוטלס.קום נ' אלדד** (26.10.2020); ת"צ 5940-11-16 (מחוזי ת"א) **אנסבכר נ' Facebook** (20.7.2020); ת"צ (מחוזי ת"א) 56348-03-17 **ישי טדסה נ' Google LLC (Google Inc.)** (9.7.2020); מנגד ראו: ת"צ (מחוזי מרכז) 53961-12-18 **בסון נ' Alibaba.com singapore E Commerce Private Limited** (30.8.2021)).

16. ודוק: טענות המשיבות בדבר תחולת תניית הדין הזר לפי תנאי השימוש לא נותרו ללא מענה. המבקשות לא מתעלמות מתניית הדין הזר וכבר בבקשת האישור (פרק ד'1) העלו טיעון מפורש לפיו תניות השיפוט (לרבות תניית ברירת הדין) חסרות תוקף ביחס לקטינה, משום שמדובר בפעולה משפטית שלא נעשתה בהסכמת האפוטרופוס. טענת המבקשות נשענת על סעיף 4 לחוק הכשרות, שלפיו "פעולה משפטית של קטין טעונה הסכמת נציגו". מנגד, המשיבות סבורות כי יש לדחות טיעון זה בשל מספר טעמים: ברובד הראשון נטען כי המבקשות מנועות מלטעון כי תניות השיפוט חסרות תוקף מקום שהן מבססות חלק מהעילות בבקשת האישור על קיומו של חוזה. ברובד השני, נטען כי הסכמת נציג לפי סעיף 4 לחוק הכשרות איננה תנאי מתלה לתקפות הפעולה המשפטית; ולפי טיעון זה, פעולת הקטין תקפה כל עוד לא בוטלה (כלומר היא ניתנת לביטול). כן נטען כי המבקשת 2 לא טוענת כי היא לא הסכימה להתקשרות הקטינה ואף עולה כי הסכימה באופן פוזיטבי לשימוש שהקטינה עושה בפלטפורמה. נטען עוד כי המבקשת 2 לא פעלה לפי סעיף 5 לחוק הכשרות שמקנה לנציגו של הקטין את הזכות לבטל את הפעולה תוך חודש ימים לאחר שנודע לו על הפעולה. לבסוף,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

טענו המשיבות כי הצטרפות לתנאי השימוש היא מסוג הפעולות שדרכם של קטינים לעשות, במובן סעיף 6 לחוק הכשרות.

בתשובה לטענות, המשיבות סבורות כי תניית הדין הזר חסרת תוקף משום שהיא מתנה על שורה של הוראות דין קוגנטיות, בפרט ההוראות שנוגעות להגנה על קטינים בדיני הגנת הצרכן בישראל, ובעניין זה נשענת הטענה על דבריו של כב' השופט מלצר בפסק דינו בעניין פייסבוק (ומגד מפני המשיבים לכך שמדובר בדעת יחיד). כמו כן נטען כי יש לדחות את טענת ההשתק והן מבהירות כי טענות לבטלות היא ביחס לתניות השיפוט הזר בלבד.

סקרתי (בתמצית) את רבדי המחלוקת השונים בין הצדדים באשר לעילת התביעה, לא כדי להכריע בהן ואף לא כדי להעריך את הסיכויים לקבלת טענות המשיבות. הדבר נעשה כדי להמחיש שתיים אלה: כי ביסוד היעדרם של טיעון והוכחה של הדין הזר עומדות טענות שראו לדון בהן; וכי על הפרק מחלוקות רציניות ומשמעותיות, וכפי שציינתי מקודם, ראוי כי בירורן ייעשה לאחר שתוכרע שאלת הסמכות.

17. מאותם טעמים, גם טענת המשיבות לפיה בקשת האישור לא מגלה יריבות כלפי המשיבה 2 דינה להידחות. הטענה מבוססת על העובדה כי החל משנת 2020 ההתקשרות של משתמשים ישראלים נעשה אל מול המשיבה 1 ולא המשיבה 2, ולפי גילה של הקטינה הרי המועד המוקדם ביותר בו יכלה להצטרף לפלטפורמה הוא בשנת 2022 (בהינתן מדיניות טוויטר כי ניתן להירשם רק החל מגיל 13). גם בהינתן מצב עובדתי זה, לפיו ההתקשרות של הקטינה הייתה עם המשיבה 1, על פני הדברים איני רואה מניעה כי הקבוצה תכלול גם את הקטינים שעשו שימוש בפלטפורמה לפני 2020, בהינתן השאלות העובדתיות והמשפטיות המשותפות שעשויות להתעורר (השוו: ע"א 8037/06 ברזילי נ' פריניר (הדס 1987) בע"מ, פסקה 102(ג) (4.9.2014); ת"צ (מחוזי ת"א) -62995-21-12 אלישיב נ' לוינסקי-עופר בע"מ, פסקאות 217-222 (14.12.2023); איני מתעלם מכך שבאותם מקרים בתתי קבוצות המשיב אחד, בעוד שבמקרה שלפנינו מדובר בשני בעלי דין, אך מנגד יש לזכור את "הקרבה" הקיימת בין שתי המשיבות והעובדה כי אחת מהן המשיכה את פעילות הפלטפורמה בישראל, ניתן להניח תוך קיום רציפות כלשהי; מכל מקום גם עניין זה הוא נושא לדיון לאחר שלב הסמכות).

18. בבקשת הכפירה העלו המשיבות טענה לפיה ההמצאה חסרת תוקף משום שלא הומצא להן תצהיר בקשת ההמצאה ויפוי כוח. איני מקבל טענה זו. אכן, על פי החלטת ההמצאה היה צריך להמציא בין היתר את בקשת ההמצאה במלואה, אך לנוכח העובדה כי התצהיר האמור צורף לתשובת המבקשת. נראה כי יש בכך כדי לרפא את הפגם בדיעבד, זאת משום שיפוי הכוח שבידי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 54160-03-23 פלוני נ' Twitter Inc.

תיק חיצוני:

ב"כ המשיבות מאפשר קבלת מסמכים הקשורים להמצאה. מכל מקום נראה כי ביטול ההמצאה על בסיס פגם זה הינו צעד קיצוני ובלתי מידתי. כך פני הדברים גם ביחס לטענת המשיבות לפיה בבקשת האישור לא פורטו פרטים בסיסיים ביותר, לרבות שם המשתמש ושם התצוגה של פרופיל המבקשת בפלטפורמה. יצוין כי בתשובת המבקשות, נטען כי פרטים אלו ידועים למשיבות ומכל מקום הם פורטו בתשובה לבקשת הכפירה (ואיני מתעלם מטיעון המשיבות לפיו הפרטים הללו צריכים היו להיכלל בקשת האישור ואין לאפשר השלמת פרטים במסגרת התשובה).

19. סוף דבר, שאני מחליט לדחות את כפירתן של המשיבות בסמכות מכח ההמצאה מחוץ לישראל וקובע כי החלטת ההמצאה מיום 26.3.2024 תעמוד בעינה. לאור הקביעות בהחלטה ובהיעדר קביעה באשר לגופן של הטענות בדבר היעדר העילה – איני רואה לחייב בהוצאות.

המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ה' אדר א' תשפ"ד, 14 פברואר 2024, בהעדר הצדדים.

מוחמד נעלי, שופט

